

PL

PL

PL

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 10.7.2007
KOM(2007) 396 wersja ostateczna

**KOMUNIKAT KOMISJI DO RADY, PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO**

w sprawie realizacji strategii wspólnotowej w odniesieniu do dioksyn, furanów i polichlorowanych bifenyli (COM (2001) 593) – Drugie sprawozdanie z postępów

{SEK(2007) 955}

KOMUNIKAT KOMISJI DO RADY, PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO

w sprawie realizacji strategii wspólnotowej w odniesieniu do dioksyn, furanów i polichlorowanych bifenyli (COM (2001) 593) – Drugie sprawozdanie z postępów

Kontekst

Dioksyny, furany i polichlorowane bifenyle (PCDD, PCDF i PCB) tworzą grupę toksycznych chemikaliów, które pozostają w środowisku, bioakumulują się poprzez łańcuch żywnościowy i stanowią potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzi i dla środowiska. Mogą powodować upośledzenie systemu immunologicznego, nerwowego i hormonalnego, zaburzać funkcje rozrodcze oraz podejrzewa się, że powodują chorobę nowotworową. Najbardziej narażone na ich działanie są dzieci w życiu płodowym i niemowlęcym. Istnieje poważna obawa na poziomie społecznym, politycznym i naukowym, że długotrwała ekspozycja nawet na najmniejsze ilości dioksyn, furanów i polichlorowanych bifenyli (PCB) przynosi negatywne skutki dla zdrowia ludzi i dla środowiska.

Na przełomie ostatnich dwudziestu lat ograniczono ogólny poziom dioksyn, furanów i PCB w środowisku i organizmach ludzkich, w szczególności poprzez kontrolę przemysłowych źródeł emisji, takich jak spalanie odpadów. Jednak w obliczu trwałości tych substancji chemicznych należy kontynuować prace na rzecz ograniczenia ich emisji do środowiska w wyniku działalności człowieka, w celu ich ciągłej minimalizacji i, jeśli to możliwe, ostatecznej eliminacji. Ponadto należy nadal ograniczać ich poziom w paszach i żywności, aby zmniejszyć narażenie ludzi.

Aby ograniczyć ich spożycie przez ludzi, ważne jest, by zmniejszyć ich poziom w łańcuchu żywnościowym, ponieważ właśnie konsumpcja żywności stanowi główną drogę narażenia ludzi. Skażenie łańcucha żywnościowego jest skutkiem skażenia środowiska. Uwalniane do powietrza dioksyny mogą na przykład osiadać na roślinach lub w wodzie, skąd pobierają je żywiące się zwierzęta i ryby i gromadzą w swoich organizmach – w ten sposób dostają się do łańcucha żywnościowego. Dlatego środki ograniczające obecność dioksyn, furanów i PCB trzeba podejmować zarówno na poziomie środowiska jak i żywności dla zwierząt i ludzi.

Dnia 24 października 2001 r. Komisja przyjęła komunikat do Rady, Parlamentu Europejskiego i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ustanawiający wspólnotową strategię w odniesieniu do dioksyn, furanów i polichlorowanych bifenyli (PCB)¹ (strategia w sprawie dioksyn). Strategia w sprawie dioksyn składa się z dwóch części: jedna zawiera działania mające na celu ograniczenie obecności dioksyn, furanów i PCB w *środowisku*, zaś druga – działania mające na celu ograniczenie ich obecności w *paszach i żywności*.

Dnia 12 grudnia 2001 r. Rada ds. Środowiska przyjęła konkluzje na temat komunikatu Komisji popierając strategię Komisji w sprawie dioksyn oraz zwracając się z prośbą do Komisji o przedstawienie sprawozdania z jej realizacji z końcem 2003 r., a następnie co 3

---

¹ COM (2001) 593 wersja ostateczna.

lata. Pierwsze sprawozdanie z realizacji strategii obejmujące lata 2002-2003 przyjęto dnia 13 kwietnia 2004 r.²

Niniejszy komunikat jest drugim sprawozdaniem z realizacji strategii podsumowującym działania podjęte przez Komisję w latach 2004-2006 w obszarze środowiska oraz w obszarze pasz i żywności. Uzupełnienie komunikatu stanowi załącznik zawierający bardziej szczegółowe i techniczne opisy działań w poszczególnych obszarach (SEK(2007) 955).

Działania podjęte w dziedzinie ochrony środowiska

Kwestią dioksyn, furanów i PCB zajmuje się wiele różnych obszarów polityki ochrony środowiska. Sprawą szczególnej wagi w omawianym okresie jest wdrożenie dwóch międzynarodowych konwencji dotyczących trwałych zanieczyszczeń organicznych.

Podobnie jak inne trwałe zanieczyszczenia organiczne, dioksyny, furany i PCB przenoszą się ponad granicami i stanowią zagrożenie dla środowiska i dla zdrowia ludzi na całym świecie. Międzynarodowe zainteresowanie tym problemem odzwierciedla Konwencja sztokholmska w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych w ramach Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska (UNEP), której Stroną Wspólną stała się w lutym 2005 r., oraz Protokół z 1998 r. do Konwencji EKG ONZ w sprawie transgranicznego zanieczyszczania powietrza na dalekie odległości dotyczący trwałych zanieczyszczeń organicznych.

Aby UE mogła w pełni wdrożyć zobowiązania wynikające z tych dwóch międzynarodowych instrumentów, w 2004 r. przyjęto rozporządzenie (WE) nr 850/2004 dotyczące trwałych zanieczyszczeń organicznych³. Jego przyjęcie stanowi główne osiągnięcie w ograniczaniu dioksyn, furanów i PCB. Rozporządzenie to zobowiązuje państwa członkowskie do sporządzenia krajowych spisów uwolnień dioksyn, furanów i PCB oraz opracowania środków mających na celu ich minimalizację. Krajowe plany wdrożeniowe już zostały opracowane lub zostaną opracowane w najbliższej przyszłości. Rozporządzenie dotyczące trwałych zanieczyszczeń organicznych zapewniło zatem większą dostępność do informacji na temat krajowych uwolnień dioksyn, furanów i PCB oraz określenie krajowych środków ich minimalizacji.

Komisja opracowała również wspólnotowy plan wdrożeniowy⁴, ustanawiający działania do podjęcia na poziomie UE. Do celów tego planu dokonano oceny priorytetów, aby określić działania ukierunkowane na minimalizację niezamierzonych uwolnień trwałych zanieczyszczeń organicznych, w tym dioksyn, furanów i PCB. W szczególności plan wdrożeniowy stanowi, że do źródeł przemysłowych nadal mają zastosowanie istniejące ramy prawne, w tym dyrektywa dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli⁵ oraz dyrektywa w sprawie spalania odpadów⁶. Źródła prywatne jak np. ogrzewanie domów drewnem lub węglem nabierają coraz większego znaczenia i Komisja zajmie się tą

---

² COM (2004) 240 wersja ostateczna.

³ Rozporządzenie (WE) nr 850/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. dotyczące trwałych zanieczyszczeń organicznych i zmieniające dyrektywę 79/117/EWG, Dz.U. L 158 z 30.4.2004.

⁴ SEC (2007) 341.

⁵ Dyrektywa Rady 96/61/WE z dnia 24 września 1996 r. dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli, Dz.U. L 257 z 10.10.1996, str. 26.

⁶ Dyrektywa 2000/76/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 grudnia 2000 r. w sprawie spalania odpadów, Dz.U. L 332 z 28.12.2000, str. 91.

kwestią poprzez wymianę doświadczeń i informacji pomiędzy zainteresowanymi stronami i państwami członkowskimi.

Poza wyżej wymienionymi ogólnymi działaniami, dokonano postępów w realizacji działań w ramach strategii w sprawie dioksyn w dziedzinie środowiska w latach 2004-2006 w wielu różnych obszarach:

Kontynuowano prace w obszarze *emisji przemysłowych* w celu określenia najlepszych dostępnych technik zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli i z końcem 2006 r. sfinalizowano co najmniej 6 z 32 dokumentów referencyjnych na temat najlepszych dostępnych technik (tzw. BREF). W odniesieniu do niektórych już wcześniej przyjętych dokumentów BREF rozpoczęto przeglądy w celu uwzględnienia najnowszych kwestii, np. w sektorach cementu i wapna, celulozy i papieru oraz żelaza i stali.

We wrześniu 2006 r. przyjęto strategię tematyczną w dziedzinie ochrony *gleby*. Zawiera ona wnioski w sprawie ramowej dyrektywy wymagającej od państw członkowskich zapobiegania skażeniu gleby, sporządzenia spisu skażonych miejsc oraz podjęcia działań naprawczych w tych miejscach. W odniesieniu do *odpadów*, rozporządzenie dotyczące trwałych zanieczyszczeń organicznych stanowi, że zanieczyszczenia te powinny być zniszczone lub nieodwracalnie przetworzone w inne substancje. Istnieją pewne odstępstwa od tych ogólnych zasad, w związku z którymi w 2006 r. i 2007 r. przyjęto dwa rozporządzenia⁷ określające dopuszczalne stężenia dioksyn, furanów i PCB do celów stosowania tych odstępstw.

W ramach *publicznego dostępu do danych* na temat emisji przemysłowych, w styczniu 2006 r. ustanowiono nowy publicznie dostępny Europejski Rejestr Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (E-PRTR)⁸. W porównaniu do obecnego rejestru (EPER) obniżono progi sprawozdawcze dla dioksyn i furanów oraz ustanowiono obowiązek składania sprawozdań na temat PCB.

W latach 2002-2005 przeprowadzono dwa duże badania mające na celu dostarczenie wyczerpujących informacji na temat dioksyn, furanów i PCB w krajach UE-10. Wyniki omówiono na warsztatach zorganizowanych w Brukseli w lutym 2005 r., w trakcie których wskazano wprowadzenie w życie istniejącego prawodawstwa oraz zwrócenie większej uwagi na małe domowe źródła zanieczyszczeń jako priorytety dla dalszych prac⁹.

Działania podjęte w dziedzinie pasz i żywności

Strategia w sprawie dioksyn opisuje zintegrowane podejście do prawodawstwa w obszarze pasz i żywności w celu zmniejszenia obecności dioksyn, furanów i PCB w łańcuchu żywnościowym. Wspomniane zintegrowane podejście składa się z trzech filarów:

---

⁷ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1195/2006 z dnia 18 lipca 2006 r. zmieniające załącznik IV do rozporządzenia (WE) nr 850/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych, Dz.U. L 217 z 8.8.2006, str. 1, i rozporządzenie Rady (WE) nr 172/2007 z dnia 16 lutego 2007 zmieniające załącznik V do rozporządzenia (WE) nr 850/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych, Dz.U. L 55 z 23.2.2007, str. 1.

⁸ Rozporządzenie (WE) nr 166/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 stycznia 2006 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń, Dz.U. L 33 z 4.2.2006, str. 1.

⁹ Sprawozdania z przeprowadzonych badań oraz dokumenty z warsztatów znajdują się na stronie internetowej http://ec.europa.eu/environment/dioxin/index.htm#enlarged_eu

- (1) ustanowienie rygorystycznych ale realnych dopuszczalnych poziomów substancji w paszach i żywności, biorąc pod uwagę wyniki osiągnięte w zmniejszaniu obecności dioksyn w środowisku;
- (2) ustanowienie poziomów, których wyraźne przekroczenie w paszach lub żywności powoduje podjęcie określonych działań. Poziomy te pełniłyby funkcję wczesnego ostrzeżenia;
- (3) ustanowienie docelowych poziomów do osiągnięcia z czasem, tak aby zmniejszyć narażenie większości społeczeństwa europejskiego do poziomu zalecanego przez Komitet Naukowy ds. Żywności.

W trakcie okresu, którego dotyczy sprawozdanie, zaktualizowano prawodawstwo dotyczące *dopuszczalnych poziomów* w paszach i żywności, aby również uwzględnić dioksynopodobne PCB poprzez ustanowienie dopuszczalnych poziomów dla sumy dioksyn, furanów i dioksynopodobnych PCB¹⁰. Aby zapewnić gładkie przejście, oprócz nowo proponowanych dopuszczalnych poziomów dla sumy dioksyn, furanów i dioksynopodobnych PCB tymczasowo utrzymuje się przez jakiś czas obecne dopuszczalne poziomy dla dioksyn i furanów.

Biorąc pod uwagę, że źródła dioksyn i dioksynopodobnych PCB są różne, utrzymano *poziomy powodujące podjęcie określonych działań* ustalone dla dioksyn i furanów w 2002 r. i ustalono inny poziom powodujący podjęcie określonych działań dla dioksynopodobnych PCB w 2006 r. wraz z ustaleniem dopuszczalnego poziomu dla sumy dioksyn, furanów i dioksynopodobnych PCB¹¹.

Dokonano przeglądu oraz zaktualizowano prawodawstwo dotyczące metod analitycznych i monitorowania pasz i żywności w celu uwzględnienia dioksynopodobnych PCB w ustanowionych poziomach oraz zdobytego doświadczenia¹².

W odniesieniu do niedioksynopodobnych PCB Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności dokonał analizy ryzyka dla zdrowia ludzi i zwierząt, wynikającego z obecności niedioksynopodobnych PCB w paszach i żywności¹³. Biorąc pod uwagę wnioski wyciągnięte

---

¹⁰ Dyrektywa Komisji 2006/13/WE z dnia 3 lutego 2006 r. zmieniająca załączniki I i II do dyrektywy 2002/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie niepożądanych substancji w paszach zwierzęcych w odniesieniu do dioksyn i dioksynopodobnych PCB (Dz.U. L 32 z 4.2.2006, str. 44) w odniesieniu do pasz oraz rozporządzenie Komisji (WE) nr 199/2006 z dnia 3 lutego 2006 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 466/2001 ustalające najwyższe dopuszczalne poziomy dla niektórych zanieczyszczeń w środkach spożywczych w odniesieniu do dioksyn i dioksynopodobnych PCB (Dz.U. L 32 z 4.2.2006, str. 34) w odniesieniu do żywności. Drugie z nich zostało zastąpione rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1881/2006 z dnia 19 grudnia 2006 r. ustalającym najwyższe dopuszczalne poziomy niektórych zanieczyszczeń w środkach spożywczych (Dz.U. L 364 z 20.12.2006, str. 5).

¹¹ Zalecenie Komisji 2006/88/WE z dnia 6 lutego 2006 r. w sprawie ograniczenia obecności dioksyn, furanów i dioksynopodobnych PCB w paszach i środkach spożywczych (Dz.U. L42 z 14.2.2006, str. 26).

¹² Dz.U. L364 z 20.12.2006, str. 32. Rozporządzenie zastępujące dyrektywę Komisji 2002/69/WE z dnia 26 lipca 2002 r. ustanawiającą metody pobierania próbek i metody analizy do celów urzędowej kontroli dioksyn i oznaczania dioksynopodobnych polichlorowanych bifenyli (PCB) w środkach spożywczych (Dz.U. L209 z 6.8.2002, str. 5).

¹³ www.efsa.europa.eu/etc/medialib/efsa/science/contam/contam_opinions/1229.Par.0003.File.dat/contam_op_ej284_ndl-pcb_en1.pdf

z wymienionej oceny ryzyka, trwają dyskusje na temat możliwego ustanowienia regulacyjnych poziomów dla niedioksynopodobnych PCB w paszach i żywności.

Działania badawcze

Aby uzupełnić istniejące braki w wiedzy na temat dioksyn, furanów i PCB, substancje te, wraz z wieloma innymi, były obiektem szeregu projektów badawczych w ramach szóstego programu ramowego w dziedzinie badań naukowych koncentrujących się na ich wpływie na zdrowie, na skażeniu nimi łańcucha żywnościowego oraz na związanych z nimi aspektach ochrony środowiska. Badania nad tymi substancjami są również prowadzone przez Wspólne Centrum Badawcze i dotyczą ich obecności w glebie, wodzie, powietrzu oraz ich emisji.